

KAIP TAPTI BEVEIK TOBULU POLITIKU

Priemonė, susijusi su inscenuotu
žaidimu, skirtu 15–18 metų
amžiaus mokiniams

POLITIKAS VIENAI DIENAI: KAS BŪTINA, NORINT JUO TAPTI?

Sveikiname! Ką tik sėkmingai sudalyvavote inscenuotame Parlamentariumo žaidime, kurio metu galėjote patirti, ką reiškia būti Europos Parlamento (EP) nariu, ir su savo partija apsvarstyti dvi pasiūlytas direktyvas.

Derybos dėl solidarumo sprendžiant vandens klausimus ir asmens atpažinimo direktyvų gana panašios į tai, kuo iš tikrųjų užsiima EP nariai.

Be to, jie turi:

- rinkti informaciją spaudžiant laikui;
- nuspręsti, ar jų gaunama informacija vertinga;
- apibrėžti poziciją savo politinės partijos viduje ir ginti ją diskutuojant su kitomis frakcijomis;
- derėtis ir siekti kompromiso, kad būtų užtikrintas rezultatas;
- išdėstyti savo poziciją ne tik vieni kitiems, bet ir spaudai bei visuomenei.

EP narių darbas dar sudėtingesnis dėl to, kad visus šiuos uždavinius jie sprendžia įvairiomis skirtingomis kalbomis ir skirtingose vietose.

Kas būnant EP nariu jums patiko labiausiai? Kuri žaidimo dalis jums buvo ypač įdomi? Ar buvo dalykų, kurie buvo pernelyg sudėtingi ir įtempti?

KAIP VISKAS VEIKIA

APIBRĖŽTYS

Norint veiksmingai dalyvauti politikoje, reikia turėti daugybę įgūdžių. Pirmiausia, būtina suprasti visas technines sąvokas, naudojamas rengiant Europos Sąjungos lygmens teisės aktus.

EUROPOS SĄJUNGA. Šiuo metu Europos Sąjungą (ES) sudaro 28 valstybės narės. Nors visos jos yra suverenios valstybės (t. y. pačios sprendžia dėl savo įstatymų ir tvarkos), kai kuriose srityse jos susitarė taikyti bendrus teisės aktus. Visų pirma jos tai daro tada, kai daugybė skirtingų nacionalinių įstatymų būtų didelė kliūtis mainams (pvz., prekybai prekėmis) arba kai priemonės, reikalingas problemai spręsti, būtina taikyti daugiau negu vienoje šalyje (tokios galėtų būti aplinkos apsaugos priemonės).

(LISABONOS) SUTARTIS. Šiame dokumente nurodyta, kuriose srityse valstybės narės priima bendrus teisės aktus, paaiškintas teisėkūros procesas ir apibrėžta ES pilietybė.

ES PILIETYBĖ. Bet kuris ES šalies pilietybę turintis asmuo automatiškai yra ir ES pilietis. ES pilietybė nepakeičia gimtosios šalies pilietybės. Jeigu esate ES šalies piliečiai, pasižiūrėkite į savo pasą – tai ir jūsų šalies, ir ES pilietybės įrodymas.

DIREKTYVA. Taip (dažniausiai) vadinami ES teisės aktai. Jie vadinami direktyvomis, nes apibrėžia bendrą tikslą, kurio turi siekti visos ES šalys, o dėl konkretesnių dalykų valstybės narės sprendžia atskirai (taigi valstybių teisės aktų leidėjams nurodoma kryptis). Kartais valstybės narės priima papildomus susijusius įstatymus, kurie yra išsamesni ir turi būti taikomi nacionaliniu lygmeniu.

Pastaba. Ministrų Taryba neturėtų būti painiojama su EUROPOS VADOVŲ TARYBA arba EUROPOS TARYBA. EUROPOS VADOVŲ TARYBOJE posėdžiauja ES valstybių narių ar jų vyriausybės vadovai. Paprastai jie priima sprendimus arba rengia rekomendacijas dėl svarbiausių prioritetų ir iniciatyvų, kurias turi plėtoti Komisija, Ministrų Taryba ir Europos Parlamentas. EUROPOS TARYBĄ sudaro 47 valstybės narės ir ji sprendžia klausimus, susijusius su demokratija, teisinės valstybės principu ir žmogaus teisėmis. Tai pagrindinė Europos žmogaus teisių organizacija. Ji negali leisti įstatymų. EUROPOS TARYBOS, kaip ir Europos Parlamento, būstinė veikia Strasbūre.

Norėdami veiksmingai dirbti Europos Parlamente, turite suprasti ir tai, kas yra pagrindiniai veikėjai.

VEIKĖJAI

EUROPOS KOMISIJA. Europos Komisija (EK) yra ES vykdomoji institucija. Ją sudaro 28 Komisijos nariai (po vieną iš kiekvienos valstybės narės), kurie yra nepriklausomi ir atstovauja visos ES interesams. EK siūlo Europos Sąjungos teisės aktus ir užtikrina teisingą jų taikymą. Tačiau pati EK teisės aktų nepriima. Tai Europos Parlamento ir Ministrų Tarybos darbas.

EUROPOS PARLAMENTĄ sudaro 751 Parlamento narys. EP narius tiesiogiai renka visų 28 valstybių narių piliečiai ir jie dirba susiskirstę įvairiomis frakcijomis. Kaip toks, Europos Parlamentas atstovauja ES piliečiams. Parlamentas derasi dėl Europos Sąjungos teisės aktų ir juos priima kartu su Ministrų Taryba.

MINISTRŲ TARYBĄ sudaro po vieną ministrą iš kiekvienos valstybės narės. Kadangi Europos Sąjunga sprendžia daugybę įvairių klausimų tokiose srityse, kaip žemės ūkis, užsienio reikalai, aplinka ir transportas, iš tikrųjų ministrų yra ne po vieną: Tarybą sudaro daugybė skirtingų sričių ministrų. Ministrų Taryba atstovauja valstybių narių vyriausybėms ir dėl naujų teisės aktų turi tartis su Europos Parlamentu.

VEIKĖJAI EUROPOS PARLAMENTO VIDUJE

EUROPOS PARLAMENTO NARYS. Europos Parlamento nariai tiesiogiai renkami penkerių metų laikotarpiui. EP nariai, kurių politinės pažiūros sutampa, buriasi į FRAKCIJĄ – nesvarbu, iš kurios šalies jie atvykę. Taigi frakcijų narius Europos Parlamente vienija politiniai įsitikinimai, o ne pilietybė. Nauja frakcija Europos Parlamente gali susikurti tik jeigu ją sudaro bent 25 EP nariai iš ne mažiau kaip 7 valstybių narių.

KOMITETAI. Komitetas – tai įvairioms frakcijoms priklausančių EP narių posėdžių vieta, kur aptariami konkrečios politinės srities (aplinkos, užsienio politikos ar ekonomikos) klausimai. Tokių komitetų yra per 20. Juose atliekama didelė dalis parengiamojo darbo, susijusio su naujais teisės aktais. Prisiminkite: inscenuoto žaidimo metu taip pat lankėte komiteto posėdžius.

PLENARINIS POSĖDIS. Čia sprendimus priima visas Europos Parlamentas. Komitetuose posėdžiauja tik kai kurie EP nariai ir jie aptaria tik tam tikrus siūlomus teisės aktus, užtat į plenarinius posėdžius renkami visi EP nariai ir jie svarsto visus pasiūlytus teisės aktus, kuriuos yra peržiūrėję komitetai. Ar inscenuoto žaidimo metu sakėte kalbą plenariniame posėdyje?

PAKEITIMAS. Tai pasiūlymas iš dalies pakeisti teisės akto projektą.

SVARSTYMAS. Svarstymo metu Parlamentas arba Taryba posėdžiauja kartu ir nagrinėja pasiūlymą dėl teisės akto.

KAIP TAPTI BEVEIK TOBULU POLITIKU

EUROPOS PARLAMENTO SPRENDIMŲ PRIĖMIMO ETAPAI: „žaidimas“ realybėje

PAPILDOMA INFORMACIJA:

Parlamentas ir Taryba dirba vienu metu, bet paprastai savo poziciją pirmas oficialiai priima (dėl jos apsisprendžia) Europos Parlamentas. Taryba, priimdama savo poziciją, turi apsispręsti ir dėl to, ar gali pritarti Parlamento prašomoms pataisoms.

KAIP PASIEKIAMAS SUSITARIMAS

Norint, kad būtų priimtas Europos Sąjungos teisės aktas, Europos Parlamentas ir Taryba turi susitarti dėl bendro teksto. Kaip jie pasiekia susitarimą? Taikoma procedūra, kurią sudaro daugiausia 3 etapai (vadinamieji svarstymai) ir kuri nuveda į kompromisą.

Toliau pateikiamas išsamus šio proceso aprašymas.

1 etapas. Ir Taryba, ir Europos Parlamentas nagrinėja Komisijos pasiūlymą. Surenkama daug informacijos daugiausia konsultuojantis su akredituotaisiais lobistais, suinteresuotosiomis šalimis, piliečiais ir kt. Ar atsimenate, kaip rinkote informaciją inscenizuotam žaidimui?

Pasiūlymą nagrinėjantys organai yra PARLAMENTINIS KOMITETAS (Parlamente) ir DARBO GRUPĖ (Taryboje).

1-ASIS SVARSTYMAS. Pirmą kartą Parlamentas ir Taryba dėl pasiūlymo balsuoja atskirai.

2 etapas. Jeigu šios dvi institucijos iki galo nesusitaria (o taip nutinka dažnai), pereinama prie 2 etapo. Čia jos išnagrinėja galimus kompromisus. Darbo grupė ir komitetas dar kartą susitinka ir baigiantis šiam etapui Taryba ir Parlamentas antrą kartą balsuoja dėl pasiūlyto teksto. Tai 2-asis svarstymas.

3 etapas. Jei po 2-ojo svarstymo abi šalys ir toliau negali susitarti dėl bendro teksto, jos turi paskutinę galimybę: galimam sprendimui priimti sudaromas taikinimo komitetas. Per taikinimo posėdį Europos Parlamento ir Tarybos atstovai, posėdžiaudami kartu, bando rasti kompromisą. Šie posėdžiai dažnai vyksta stipriai spaudžiant laikui ir susitarimas pasiekiamas anksti ryte, po daugybės derybų valandų. Jei ir tada nesusitariama, siūlomas teisės aktas galutinai atmetamas.

Turbūt stebitės, kam reikia tiek daug etapų. Turbūt klausiate savęs, ar jie tikrai reikalingi.

Visgi pagalvokite: tik šis procesas užtikrina, kad būtų išklaustytos skirtingos nuomonės ir požiūriai!

ATMINTINĖ RAŠANT MANIFESTĄ

- Reikia turėti viziją.
- Apibrėžkite savo tikslus ir susikurkite strategiją jiems pasiekti.
- Raskite penkis argumentus, kurie įtikintų kitus balsuoti už jūsų direktyvą.
- Dėstykite mintis su užsidegimu, nuosekliai ir dalykiškai. Kalba turi būti aiški.
- Savo mintis perteikite kūrybingai ir įtaigiai.

Dabar, kai apie Europos Parlamento darbo procedūras sužinojote daugiau, metas jums patiems sukurti frakciją ir pasiūlyti teisės aktą klausimu, kuriuo tvirtai tikite.

Vadovaukitės šiais 6 žingsniais ir pamatysite, ar įtikinsite savo klasės draugus balsuoti už jus.

1. **Sudarykite savo frakciją. Jos narių pažiūros turi būti tokios, kaip ir jūsų.**
2. **Kartu su savo frakcijos nariais sugalvokite jai pavadinimą.**
3. **Parašykite savo frakcijos manifestą.**
4. **Susugalvokite poziciją, kurią ketinate ginti.**
5. **Parenkite politinį pasiūlymą, kurį, jūsų manymu, turėtų priimti Parlamentas.**
6. **Pasakykite kreipimosi į kitas frakcijas (savo klasės draugus) kalbą, skirtą savo frakcijos pozicijai dėl pasiūlymo paremti.**

Visiems pasisakius, kartu su klasės draugais balsuodami nuspręsite, kuri frakcija, gindama savo poziciją, įtikino labiausiai.

Pasistenkite, kad jūsų frakcija laimėtų!

